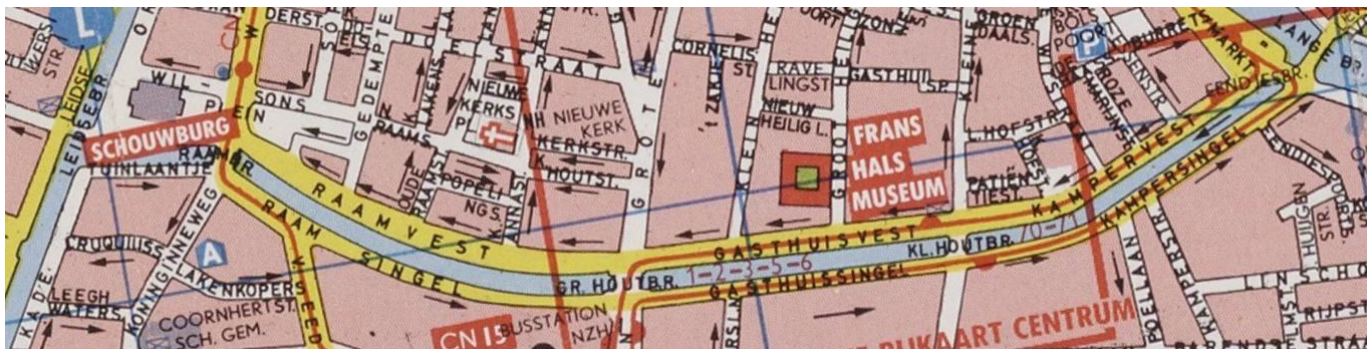

Raamsingel, Gasthuissingel, Kampersingel

De namen Raamsingel, Gasthuissingel en Kampersingel dateren uit 1876. Het betreft de landzijde van de vroegere Stadsbuitensingel tussen het Spaarne en de Raampoort. De singels zijn vernoemd naar het vroeger aan de tegenover gelegen zijde liggende ramen, Elisabeth Gasthuis en de wijk met de naam De Kamp. Deze drie singels vormden één geheel, tezamen met de tegenovergelegen Raamvest, Gasthuisvest en Kampervest. Hieronder volgt de algemene ontwikkeling van deze voormalige vestinggrachten aan de zuidkant van de stad.

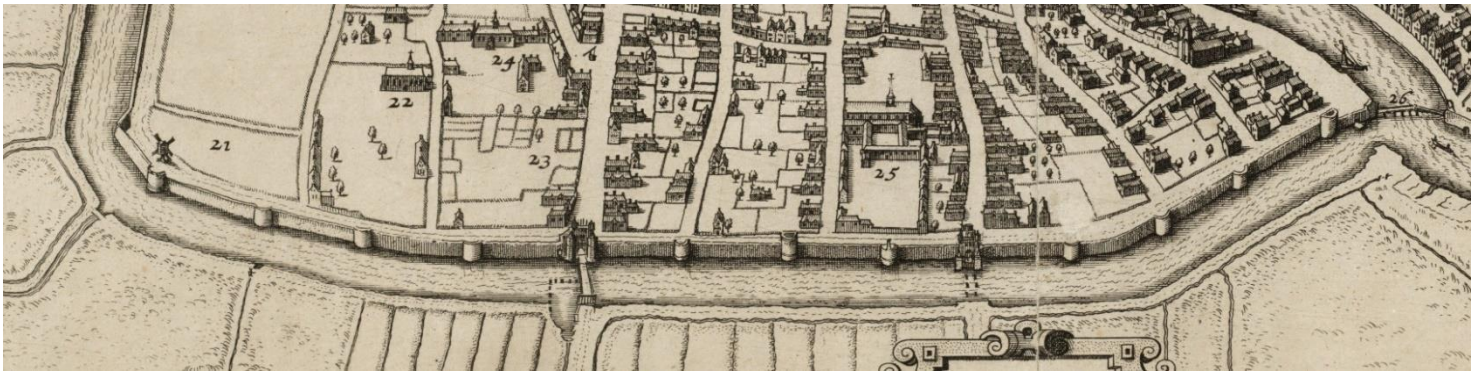
Het tracé Kampervest/Gasthuisvest/Raamvest blijkt van grote ouderdom te zijn en tot diep in de middeleeuwen terug te gaan. Wanneer in Haarlem een grafelijke hoforganisatie gesticht is, is niet bekend, maar moet in het midden van de 10e eeuw al aanwezig geweest zijn. Bij zo'n hoforganisatie hoorde een centrale hoeve en een aantal omliggende hoeven, die verpacht werden. Bij een poging tot reconstructie van deze hoeven in het zuidelijk deel van het Haarlemse stadsgebied, blijkt het hier genoemde tracé de erfgrens van een aantal van deze hoeven te zijn. Wanneer deze hoeven aangelegd zijn, is niet bekend. Maar gezien het feit, dat de grafelijke hoforganisatie al in het midden van 10e eeuw bestond, is het heel goed mogelijk, dat de ouderdom van het hier genoemde tracé al minstens teruggaat tot het midden van de 10e eeuw of nog eerder. De grafelijke hoforganisatie is rond het tijdstip van het verlenen van het stadsrecht opgeheven. Mogelijk ook in verband met het stadsrecht. Bij het verlenen van het stadsrecht in 1245, werd het hier genoemde tracé de zuidelijke grens van de stedelijke vrijheid. Toen lagen er nog geen singels. Wanneer de singels gegraven zijn is niet bekend, maar wel is duidelijk, dat deze waterlopen in 1311 al bestonden. Toen sprak men alleen over een gracht. Wanneer de muren gebouwd zijn is ook niet bekend. In een document uit 1348 blijkt er inmiddels wel een muur te zijn. Echter, het gebied tussen de Oude Gracht en de singels behoorde toen nog niet tot het stedelijk gebied, maar wel tot de stedelijke vrijheid. Mijn vraag is dan ook: was dit omdat de ring van muren nog niet voltooid was? Wel is bekend, dat de bouw van de tweede ring van muren lang geduurd heeft.

Locatie: Zuidrand van binnenstad tussen Leidsevaart en Spaarne; (Raamvest, -singel), (Gasthuisvest, -singel), (Kampervest, -singel). N.B. De Raamvest loopt door tot de Leidsevaart, de Raamsingel juist NIET. Na demping van de Singelgracht ter plaatse van de Wilhelminastraat is de waterloop doorgetrokken naar de Leidsevaart.

NL-HlmNHA_560_002423 ; J. van Deventer, ca. 1560; Kaart van Haarlem, Uitsnede Raam-, Gasthuis-, Kampervest/-singel e.o.

NL-HlmNHA_51000373_XL ; Th. Thomasz.; ca. 1578; Uitsnede Raam-, Gasthuis-, Kampervest/-singel e.o.

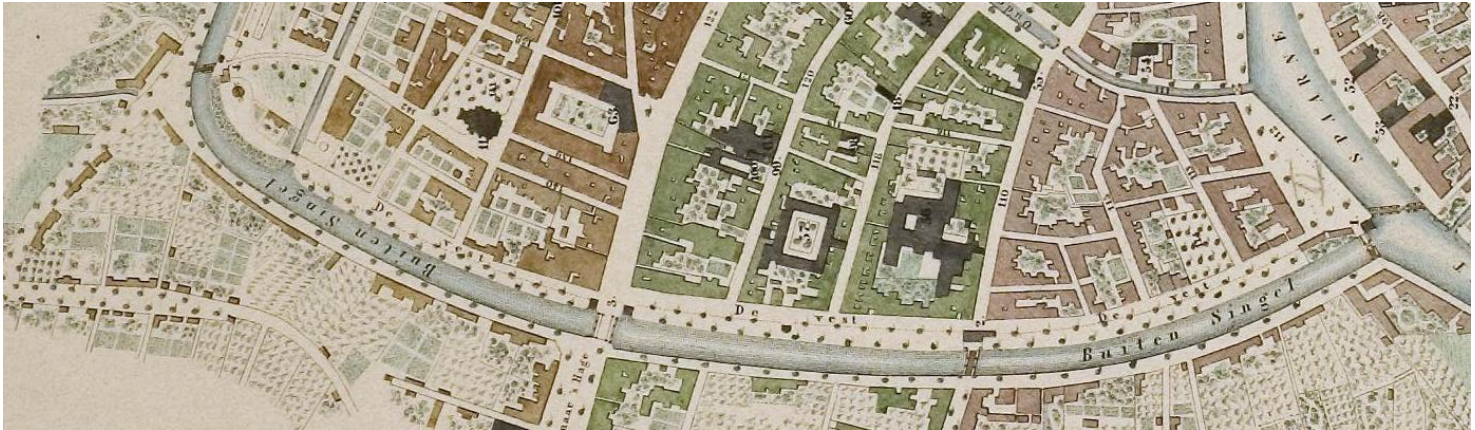
NL-HlmNHA_560_000796_G ; P. Wils; 1646; Uitsnede Raam-, Gasthuis-, Kampervest/-singel e.o.

NL-HlmNHA_51001152_(01) ; R. de Hooghe ; 1688 ; Uitsnede Raam-, Gasthuis-, Kampervest/-singel e.o.

NL-HlmNHA_51000390-4_G ; W.C. van Baarsel/ F.J. Nautz, 1822-1837 ? ; Uitsnede Raam-, Gasthuis-, Kampervest/-singel e.o.

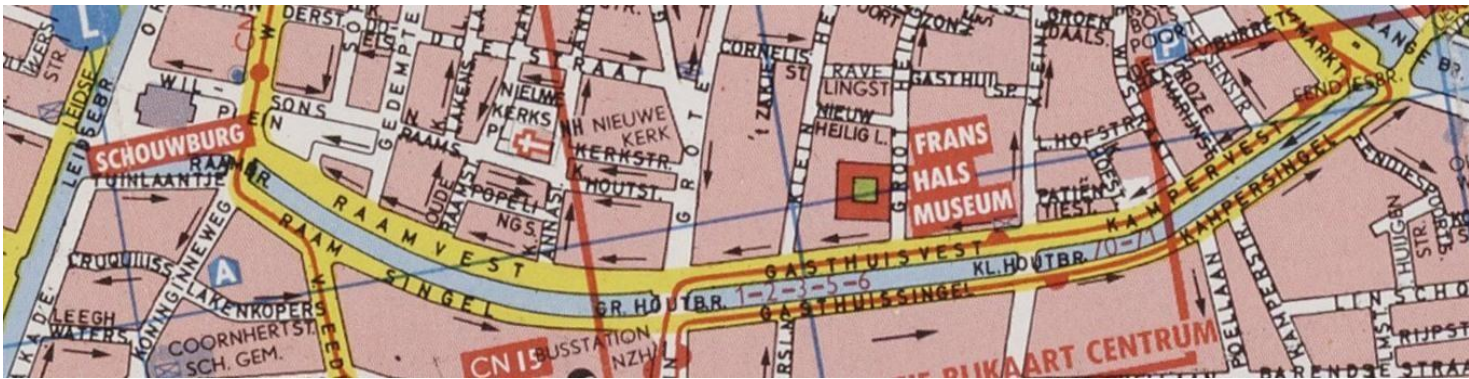
NL-HlmNHA_51000393-1-K ; C.K. de Geus ; 1858 ; Uitsnede "Raam-, Gasthuis-, Kampervest/-singel e.o." van kaart van Haarlem

NL-HlmNHA_51000740_G ; N.F. Perk ; 1880 - 1883. Uitsnede van Raam-, Gasthuis-, Kampervest/-singel e.o. van kaart van Haarlem

NL-Hlm_51001590_2 ; Bureau Openbare Werken Haarlem, 1914 - 1916. Kaart van Haarlem met stads uitbreidingsplannen. Uitsnede Raam-, Gasthuis-, Kampervest/-singel

NL-HlmNHA_560_2105_04 ; Falkplan ; 1977. Uitsnede Raam-, Gasthuis-, Kampervest/-singel

NL-HlmNHA_53000863_K ; ? ; 1573 ; Gezicht richting noord op de zuidzijde van de stad, met van links naar recht s: Grote Houtpoort, Gasthuisvest, Kleine Houtpoort. Op de voorgrond de molen aan de Baan. Situatie van vóór en ná het beleg.

Bibliografie kort

(Cerutti, 2001) (Koene, 2005) (Kurtz, et al., 1999)

Bibliografie uitgebreid

Cerutti, W. 2001. *Het stadhuis van Haarlem.* Bloemendaal, Haarlem : Uitgeverij J.H. Gottmer / H.J.W. Becht b.v., 2001. ISBN 90 806536 1 6.

Koene, B., 2005. Tussen Gracht en Hout, De vroege geschiedenis van de zuidkant van Haarlem. *Haarlem Jaarboek 2004.* 2005, Vereniging Haarlem.

Kurtz, G.H. en Temmink, J.J. 1999. *De straat waarin wij wonen.* Haarlem : Schuyt & Co, 1999. ISBN 90 6097 454 9.